

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE

KARLOVARSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V KARLOVÝCH VARECH

adresa: Závodní 94, 36021 Karlovy Vary, tel: 355 328 311, e-mail: sekretariat@khskv.cz, ID: t3jai32

Číslo jednací: KHSKV 11800/2022/EPI/Van – S3
1.11
Vyřizuje: Ing. Bc. Jiřina Vaňová, DiS.
Telefon: 355 328 361
E-mail: jirina.vanova@khskv.cz
Datum: 10.11.2022

Zhodnocení epidemiologické situace ve výskytu akutních respiračních onemocnění a chřipky v Karlovarském kraji v sezóně 2021/2022

Infekce respiračního traktu jsou nejčastějším lidským onemocněním, postihujícím všechny věkové skupiny obyvatelstva. Jsou nejčastější příčinou pracovní neschopnosti a absence ve škole. Představují proto velmi závažný zdravotní i ekonomický problém. V České republice (dále jen „ČR“) je stanovena legislativní povinnost v rámci systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí.

Na plnění úkolu zajištění systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí se na Krajské hygienické stanici Karlovarského kraje se sídlem v Karlových Varech (dále jen „KHS KK“) podílely určené odborné referentky jednotlivých pracovišť odboru protiepidemického, a to pro území okresu Karlovy Vary (dále jen „KV“), okresu Sokolov (dále jen „SO“) a okresu Cheb (dále jen „CH“).

V ČR je zaveden systém týdenního hlášení jednotlivých případů akutních respiračních infekcí (dále jen „ARI“). Hlášení podávají spolupracující praktičtí lékaři pro dospělé a pediatri prostřednictvím krajských hygienických stanic do Státního zdravotního ústavu Praha (dále jen „SZÚ Praha“).

Nemocnost ARI je hlášena jako absolutní počet onemocnění v jednotlivých okresech a následně přepočítávána na 100 000 obyvatel. Systém hlášení ARI slouží k získání týdenního přehledu o počtech nemocných ARI v jednotlivých okresech ČR pro potřeby krajské hygienické stanice, Ministerstva zdravotnictví, European Influenza Surveillance Scheme (EU), FluNet (WHO) a také pro potřeby široké veřejnosti.

V rámci systému epidemiologické bdělosti chřipky a akutních respiračních infekcí je samostatně analyzováno období nazývané se tzv. chřipková sezóna, která probíhala v období od září 2021 do května 2022 (konkrétně od 36. kalendářního týdne (dále jen „KT“) 2021 do 21. KT 2022). Ze strany KHS KK jsou v tomto období zajišťovány odběry biologického materiálu v rámci zkvalitnění surveillance chřipky a dalších respiračních viróz, tzv. sentinelové studie (dále jen „sentinelová studie“) – podrobněji viz bod 2.

Chřipkovou sezónu 2021/2022 v ČR tak i v celosvětovém kontextu významně ovlivnilo pandemické období COVID-19 a související protiepidemická opatření.

1. Výskyt akutních respiračních infekcí

V tzv. chřipkové sezóně 2021/2022 nebyl na území Karlovarského kraje vyhodnocen výskyt ARI jako epidemický, a to s ohledem na probíhající pandemii COVID-19. V průběhu sezóny 2021/2022 (konkrétně 36.KT 2021–21.KT 2022) došlo na území Karlovarského kraje k postupnému nárůstu nemocnosti ARI ve všech věkových skupinách s následným výrazným poklesem během vánočních svátků 2021 a mírnějším poklesem během jarních prázdnin a velikonočních svátků 2022 a setrvalým trendem poklesu od 16.KT 2022. Obdobný trend nemocnosti bylo možné pozorovat na celém území ČR. Relativní nemocnost ARI v Karlovarském kraji nad tisícové hodnoty byly zaznamenána poprvé již od 39.KT 2021 průběžně do 16.KT 2022, **vrcholu dosáhla ve 41. KT 2021, kdy relativní nemocnost ARI dosáhla hodnoty 1471 případů na 100 000 obyvatel.**

Nejvyšší nemocnost ARI byla evidována ve věkové skupině 0-5 let, nejnižší u dospělé populace a seniorů. Stejný trend nemocnosti ARI bylo možné pozorovat na celém území ČR. Podrobněji viz tabulka 1 a graf 1 a 2.

Tabulka 1 – Relativní nemocnost ARI* dle jednotlivých KT v sezóně 2021/2022 v Karlovarském kraji

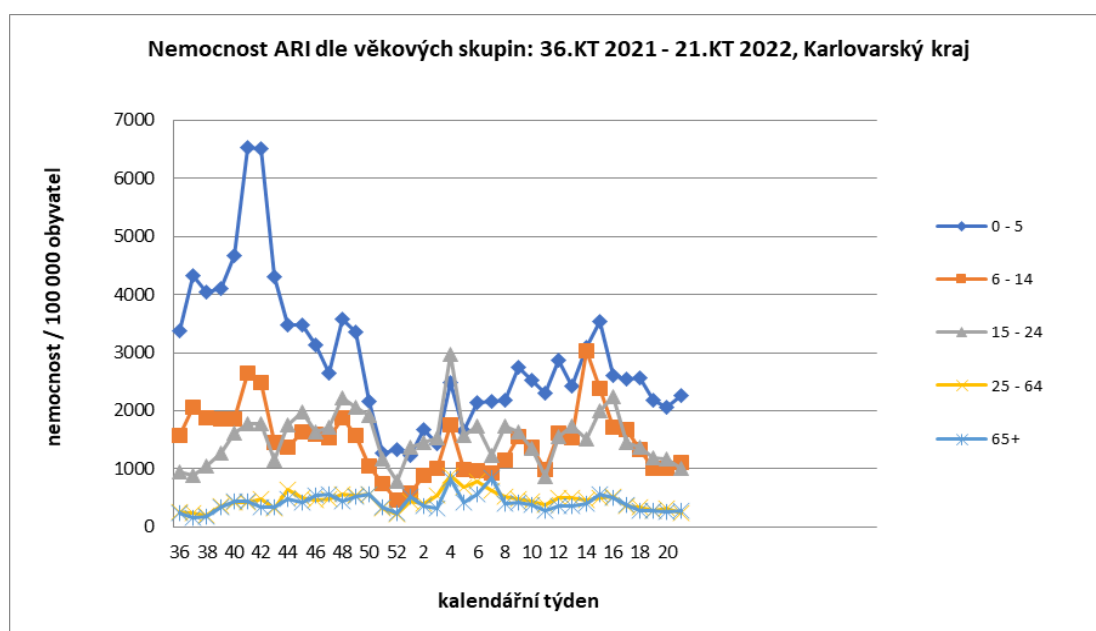
KT	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.	50.	51.	52.
2021	816	931	895	1030	1170	1471	1465	957	1140	1123	1031	1006	1232	1146	967	587	436

KT	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
2022	674	723	798	1427	910	1044	917	918	983	878	700	1005	973	1172	1241	1115	887	816	675	685	656

* jedná se o relativní údaje – data přepočtená na 100 000 obyvatel

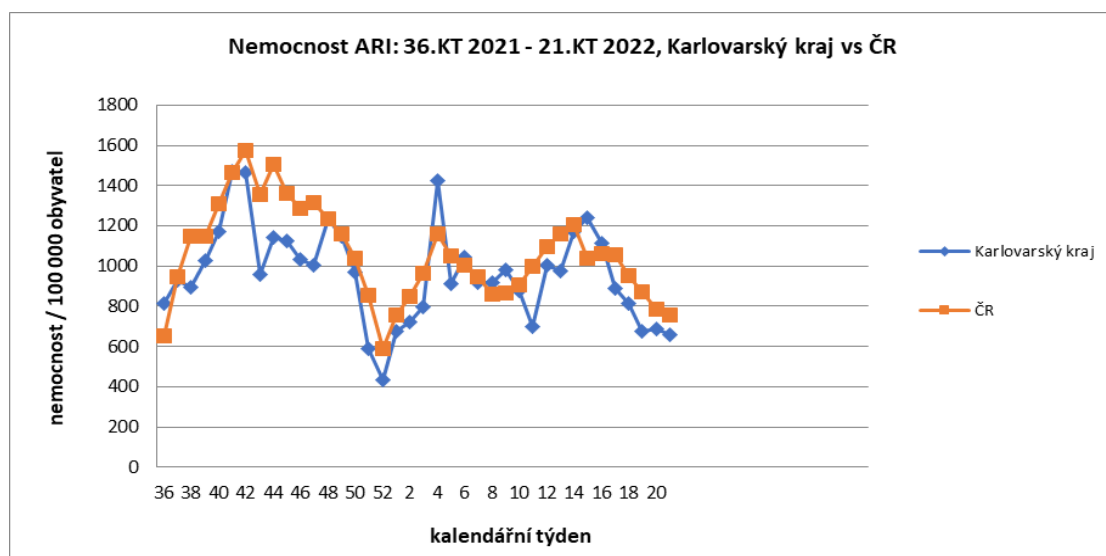
Zdroj číselných dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

Graf 1 – Relativní nemocnost ARI* dle jednotlivých věkových kategorií v době od 36. KT 2021 do 21. KT 2022 v Karlovarském kraji (relativní čísla, přepočteno na 100 000 obyvatel)

* Zdroj dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

Graf 2 – Relativní nemocnost ARI* v době od 36. KT 2021 do 21. KT 2022: trend nemocnosti v Karlovarském kraji ve srovnání s ČR (relativní čísla, přepočteno na 100 000 obyvatel)

* Zdroj dat: Registr ARI, po zpracování dat SZÚ Praha (jedná se o vážená a standardizovaná data s využitím počtu obyvatel v kraji)

2. Surveillance chřipky a dalších respiračních viróz – sentinelová studie

Dopisem ze dne 06.09.2021 č. j.: MZDR36186/2021-2/OVZ byly krajské hygienické stanice ze strany Ministerstva zdravotnictví České republiky (dále jen „MZ ČR“) požádány o zajištění odběrů biologického materiálu u pacientů s ARI v rámci sentinelové studie. Metodickým pokynem hlavní hygieničky ČR k sentinelové surveillance respiračních virů pro rok 2021-2022 v České republice bylo stanoveno období sentinelové studie od 41.KT 2021 do 20.KT 2022.

V Karlovarském kraji měla probíhat sentinelová studie v období od října 2021 do května 2022. Odběry měly být zahájeny v okrese CH (říjen až listopad 2021) ten v dané sezóně odběry nezajistil, spolupráce nebyla nastavena. Odběry byly zahájeny až v prosinci 2021 okresem KV (prosinec 2021 a leden 2022) a dále okres SO (únor až květen 2022). První odběr byl proveden 14.12.2021 a poslední odběr 19.04.2022. Sentinelová studie byla ukončena ke květnu 2022. Sentinelová studie probíhala ve spolupráci s jedním praktickým lékařem pro dospělé a jedním praktickým lékařem pro děti a dorost z okresu KV a SO (celkem tedy se 4 lékaři) a ve spolupráci se SZÚ Praha, kde byly vzorky laboratorně zpracovány. Transport vzorků zajišťovala KHS KK. Odběry byly prováděny u pacientů s typickými chřipkovými příznaky, u kterých byl po klinickém vyšetření následně zajištěn výtěr z nosu a krku. Celkem bylo k virologickému vyšetření do Národní referenční laboratoře pro chřipku a nechřipková respirační virová onemocnění při SZÚ Praha odesláno **23 vzorků** (KV 13, SO 10), z toho bylo **u 7 vzorků zpětně nahlášen pozitivní záchyt chřipky typu A (z toho 5x H3N2 a 2x H3)**. Dále bylo v 9 vzorcích prokázány tzv. nechřipkové respirační viry, podrobněji viz tabulka 2. Celkem 7 vzorků bylo negativní na sledované ukazatele virových respiračních nákaz.

Tabulka 2 – Výsledky ze sentinelové studie v Karlovarském kraji v období říjen 2021–květen 2022

okres/kraj	počet vzorků		laboratorní průkaz SZÚ Praha – počet pozitivních vzorků					
	analyzovaných	pozitivních z analyzovaných vzorků	viry chřipky dle typu a dotypování		nechřipkové viry			
			A		SARS – CoV-2	adenoviry	lidský	
			H3	H3N2			coronavirus	rhinovirus
Karlovy Vary	13	8	0	5	3	0	0	0
Sokolov	10	8	2	0	3	1	1	1
Cheb	0	0	0	0	0	0	0	0
Karlovarský kraj	23	16	2	5	6	1	1	1
celkem pozitivních vzorků v dané skupině virů (chřipkové/nechřipkové)			7		9			

Zdroj dat: Databáze KHS KK

3. Laboratorně potvrzené případy chřipky

První laboratorně potvrzené případy chřipky byly v Karlovarském kraji hlášeny od 09.KT 2022 tedy od března 2022 s vrcholem v 15. a 17.KT 2022, kdy bylo hlášeno po 10 potvrzených případech chřipky. Výskyt případů chřipky byl nejvíce zaznamenán v dubnu 2022 a to 28 případů, následný měsíc 4 případy, poslední případ chřipky byl hlášen v červnu 2022 (22. KT). Podrobněji viz tabulka 3 a graf 3 a 4.

Laboratorně bylo v Karlovarském kraji potvrzeno celkem **45 případů chřipky** (KV 41, SO 3, CH 1), počty případů onemocnění v jednotlivých okresech Karlovarského kraje uvádí tabulka 3 a nemocnost graf 5.

V 1 případě, tj. ve 2,20 %, z celkového počtu 45 případů, se jednalo o onemocnění s klinicky závažným průběhem chřipky (dále jen „KZP“), jež si vyžádalo hospitalizaci na oddělení anesteziologie, resuscitace a intenzivní péče. KZP: žena ve věku 70 let, starobní důchodce z Kalových Varů, první příznaky 25.03.2022 kašel, zelené sputum, bez teplot, navštívila PLD, dne 30.03.2022 přišla sama na Emergency nemocnice Karlovy Vary pro progresivní dušnost, potíže s dechem, cyanotická, poslechově spastické expirační pískoty, SpO2 50 % - podán kyslík s efektem, hospitalizována na INT JIP nemocnice Karlovy Vary, 31.03.2022 pro zhoršení zdravotního stavu napojena na UPV, dne 01.04.2022 překlad na ARO, očkování nezjištěno, podány antivirotika. KZP byl hlášen do celostátního registru ISIN – ARI/SARI.

U 44 případů chřipky se nejednalo o KZP (tj. 97,78 %), kdy u 20 osob mělo onemocnění chřipkou mírný průběh bez nutnosti hospitalizace (potvrzeno v rámci ambulantního vyšetření), 15 případů hospitalizováno na standardních odděleních, 9 případů na JIP (onemocnění chřipkou nebyla ošetřujícím lékařem uzavřena jako KZP). Hospitalizace probíhala v lůžkových zdravotnických zařízeních v Karlovarském kraji.

Z celkového počtu 45 nemocných chřipkou bylo 24 žen a 21 mužů, věkové rozložení všech případů chřipky uvádí graf 6, nikdo nezemřel, antivirotika podány pouze u KZP. Ve všech 45 případech byla laboratorně prokázána chřipka typu A: z toho ve 38 případech chřipka typu A (netypována), ve 2 případech chřipka typu A(H3) a v 5 případech chřipka typu A(H3N2)) viz tabulka 4 a graf 7. Ve 39 případech pacienti negovali očkování proti chřipce v předchorobí, v 6 případech se nepodařila očkovací anamnéza proti chřipce zjistit a 0 nemocných pacientů bylo v předchorobí očkováno proti chřipce. Ze 45 laboratorně potvrzených případů chřipky bylo 7 zachyceno v rámci sentenilové studie – viz bod 2. Jednotlivé případy chřipky byly vykazovány do celorepublikového registru ISIN.

Tabulka 3 – Hlášené případy chřipky v Karlovarském kraji v období září 2021–červen 2022

období hlášení případů chřipky		územní celek– počet potvrzených případů (absolutní čísla)			
		KV	SO	CH	Karlovarský kraj
2021	září	0	0	0	0
	říjen	0	0	0	0
	listopad	0	0	0	0
	prosinec	0	0	0	0
2022	leden	0	0	0	0
	únor	0	0	0	0
	březen	12	0	0	12
	duben	27	1	0	28
	květen	2	1	1	4
	červen	0	1	0	1
2021/2022	celkem	41	3	1	45

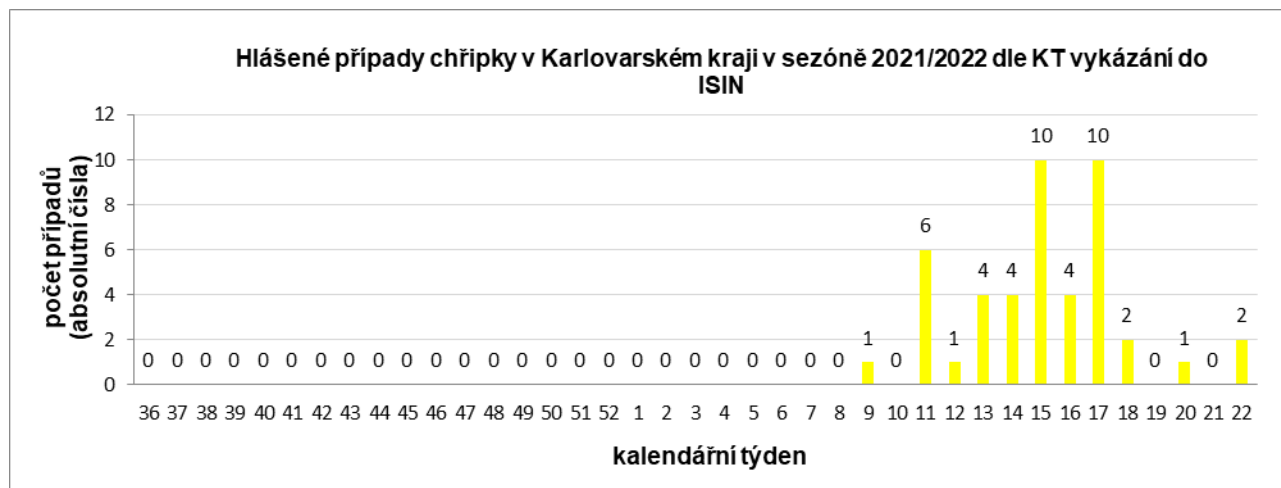
Zdroj dat: Registr ISIN

Tabulka 4 – Potvrzené typy a subtypy chřipky v Karlovarském kraji v období říjen 2021–květen 2022

laboratorně potvrzený typ – subtyp chřipkové onemocnění	hlášené případy onemocnění v Karlovarském kraji (absolutní čísla) v sezoně 2021/2022				
	KZP chřipka + chřipkové onemocnění počet případů	chřipkové onemocnění		KZP chřipka	
		počet případů	úmrtí	počet případů	úmrtí
A	38	37	0	1	0
A(H3)	2	2	0	0	0
A(H3N2)	5	5	0	0	0
celkem	45	44	0	1	0

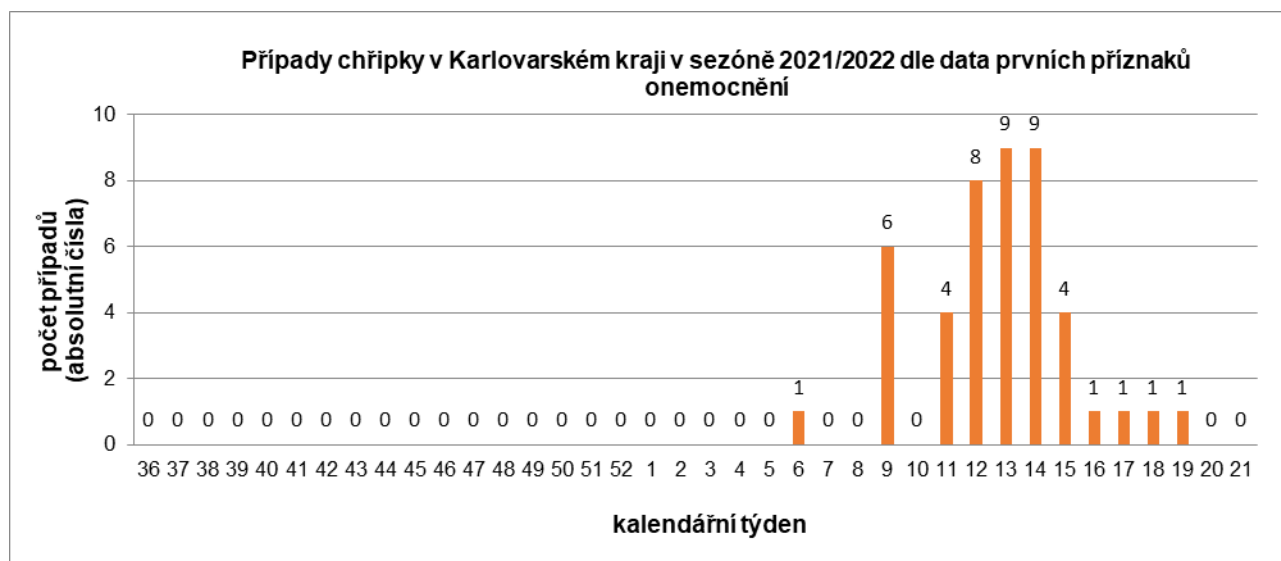
Zdroj dat: Registr ISIN

Graf 3 – Hlášené případy chřipky v Karlovarském kraji v sezoně 2021/2022 dle KT vykázaní do ISIN

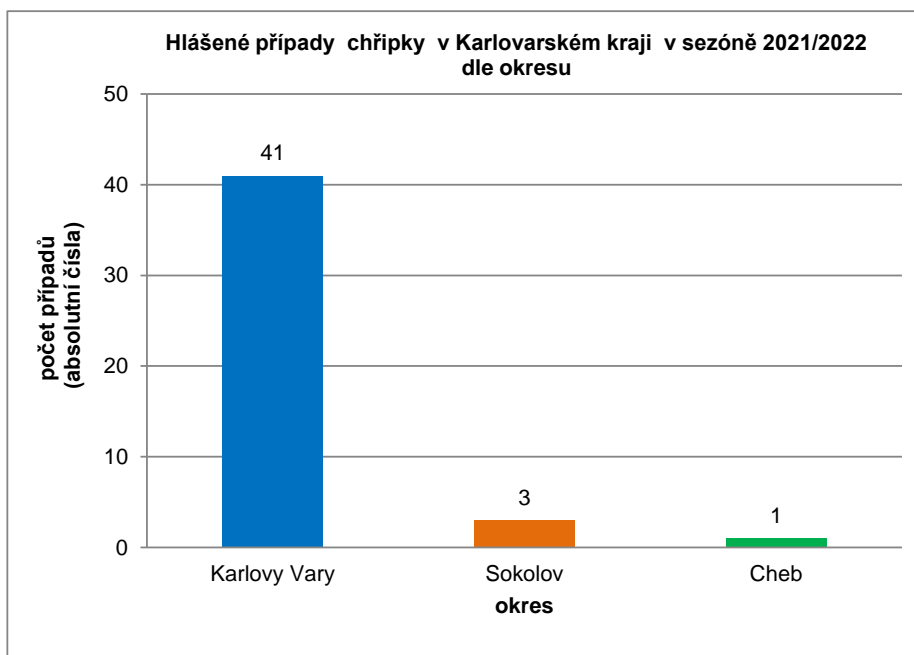
Zdroj dat: Registr ISIN

Graf 4 – Hlášené případy chřipky v Karlovarském kraji v sezoně 2021/2022 dle data prvních příznaků

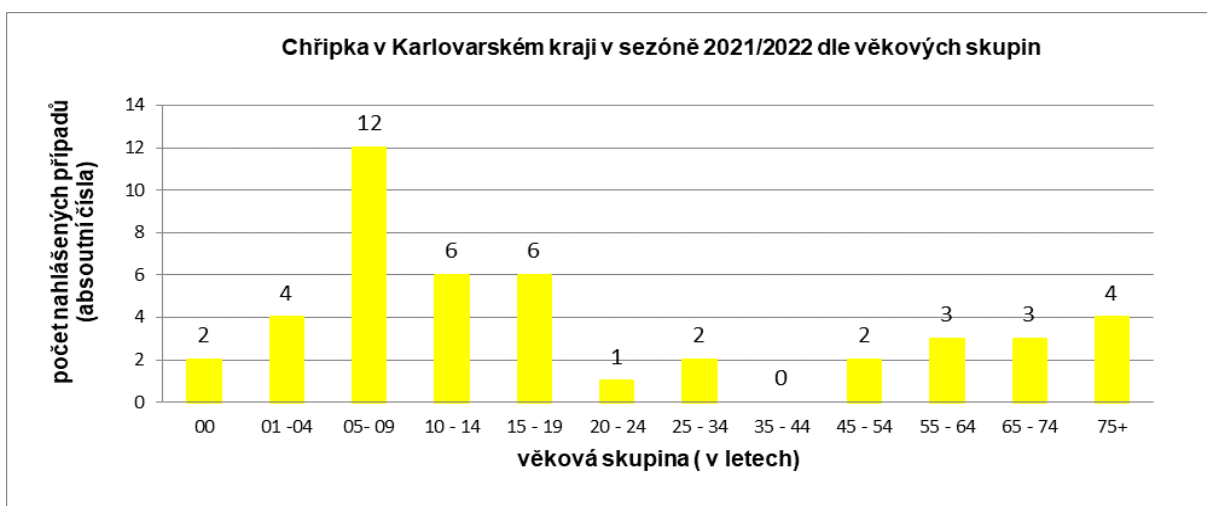
Zdroj dat: Registr ISIN

Graf 5 – Nemocnost chřipky v Karlovarském kraji v sezóně 2021/2022 v jednotlivých okresech

Zdroj dat: Registr ISIN

Graf 6 – Hlášené případy chřipky v Karlovarském kraji v sezóně 2021/2022 dle věkové skupiny

Zdroj dat: Registr ISIN

Graf 7 – Hlášené případy chřipky v Karlovarském kraji v sezóně 2021/2022 dle laboratorně potvrzených typů (subtypů) a klinické závažnosti

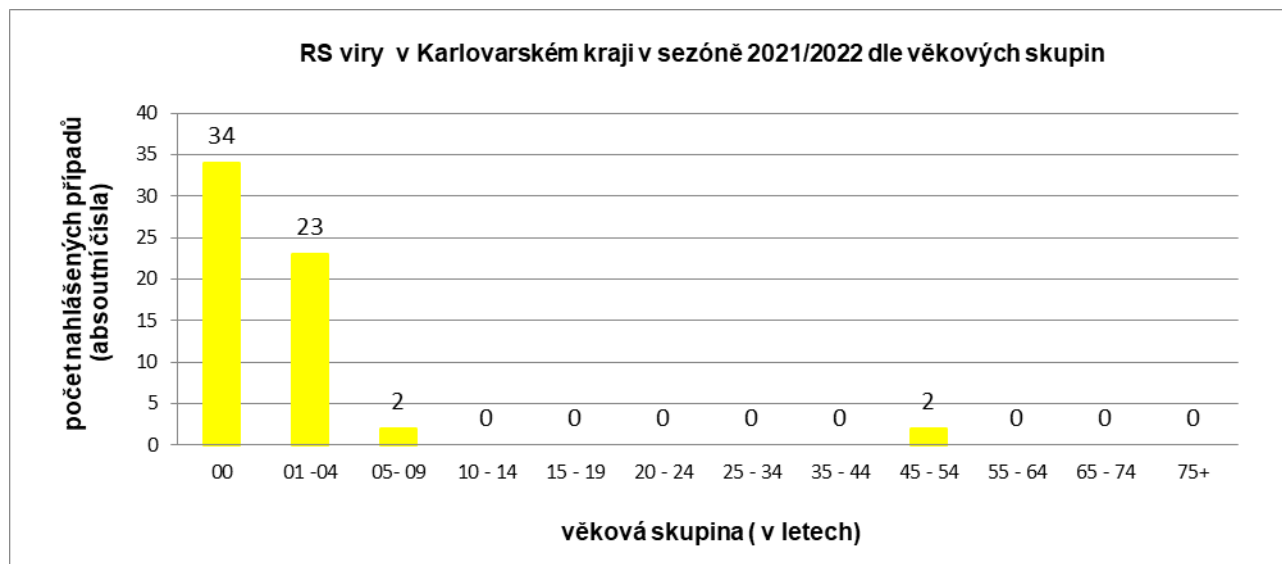

Zdroj dat: Registr ISIN

Poznámka – nahlášené případy onemocnění – respirační syncytiální viry

Do celostátního systému ISIN bylo vykázáno 61 případů onemocnění, kdy původcem onemocnění byly laboratorně prokázány respirační syncytiální viry (dále jen „RS viry“). Žádný případ onemocnění nebyl s klinicky závažným průběhem, nikdo nezemřel. Jednalo se o 38 mužů a 23 žen, věkové rozložení všech případů uvádí graf 8. Z celkového počtu 61 potvrzených případů bylo 58 (tj. 95,08 %) případů hospitalizováno (z toho 36 na JIP dětského oddělení a 22 standardní oddělení) a 3 případy se obešly bez nutnosti hospitalizace. Hospitalizace probíhala v lůžkových zdravotnických zařízeních v Karlovarském kraji, převážně v nemocnici v Karlových Varech.

Graf 8 – Hlášené případy RS viry v Karlovarském kraji v sezóně 2021/2022 dle věkové skupiny

Zdroj dat: Registr ISIN

4. Administrativní kontrola proočkovanosti proti chřipce

MZ ČR stanovilo provést v sezóně 2021/2022 administrativní kontrolu proočkovanosti proti chřipce (dále jen „administrativní kontrola“) v ambulancích praktických lékařů pro dospělé, praktických lékařů pro děti a dorost, očkovacích centrech a zdravotním ústavu, a to u rizikových skupin populace a zdravých osob. Výsledky z administrativní kontroly jsou uvedeny ve zprávě ze dne 27.06.2022 č.j. KHSKV 07930/2022/EPI-S5 s názvem „Výsledky administrativní kontroly proočkovanosti proti chřipce v populaci Karlovarského kraje v sezóně 2021/2022“, která tvoří přílohu tohoto zhodnocení.

MZ ČR dále stanovilo provést kontrolu proočkovanosti proti chřipce a pneumokokovým nákazám u klientů umístěných v zařízeních sociálních služeb a pacientů umístěných v léčebnách a to v rámci výkonu státního zdravotního dozoru pro kontrolní plán 2021. Výsledky z administrativní kontroly jsou uvedeny ve zprávě ze dne 23.01.2022 č. j.: KHSKV 00849/2022/EPI – S5 „Výsledky kontroly proočkovanosti proti chřipce a pneumokokovým nákazám u klientů umístěných v zařízeních sociálních služeb a léčebnách (LDN) v Karlovarském kraji“, která tvoří přílohu tohoto zhodnocení.

5. Osvěta – preventivní aktivity ze strany KHS KK – odbor protiepidemický

KHS KK informovala zdravotnická zařízení lůžkové péče (dopisem ze dne 08.10.2021 č. j.: KHSKV 12657/2021/EPI-S5) o zákonné povinnosti hlásit SARI orgánu ochrany veřejného zdraví vyplývající z ustanovení § 62 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a z § 1 odst. 5 vyhlášky MZ ČR č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče: „Hlášení život ohrožujícího nebo rychle se šířícího infekčního onemocnění nebo podezření na takové infekční onemocnění nebo epidemický výskyt podává ihned osoba poskytující péči orgánu ochrany veřejného zdraví příslušnému podle místa výskytu infekčního onemocnění osobně, telefonicky, faxem nebo elektronickou poštou. Aktuální seznam osob, kterým je podáváno hlášení, je pravidelně uveřejňován na webových stránkách orgánů ochrany veřejného zdraví“ – viz

http://www.khskv.cz/kontakty/kontakty_epid_vyskyt.htm. Současně připomenula definici SARI a postup hlášení na mezinárodní úrovni.

Na webových stránkách KHS KK je na adrese http://www.khskv.cz/info_pro_verejnost.htm umístěna složka „Informace o chřipce“ obsahující osvětové materiály, a to „Chřipka versus nemoci“, „Prevence a opatření při výskytu chřipky“, „Doporučený postup pro očkování proti sezónní chřipce“, „Chřipka – 7 mýtů o chřipce“, „Chřipka – Budte profesionál“, „Chřipka – Nedovolte zaútočit – očkujte se“, „Chřipka – Pexeso“ a „Postup při uzavírání škol“ a „Osvěta – očkování proti chřipce 2019.“

Dále jsou na hlavní webové stránce KHS KK (<http://www.khskv.cz>) pravidelně každý pátek vyvěšovány data o aktuální epidemiologické situaci ve výskytu ARI.

V průběhu sezóny 2021/2022 nebyly poskytovány informace o aktuální epidemiologické situaci ve výskytu ARI a chřipky včetně proočkovanosti médiím.

6. Závěr

Sledování epidemiologické situace v oblasti akutních respiračních onemocnění a chřipky vč. zjišťování stavu proočkovanosti populace proti chřipce je jednou ze stálých aktivit odboru protiepidemického KHS KK a nadále se v ní bude intenzivně pokračovat.

Ing. Bc. Martina Prokopová, MBA v. r.
ředitelka odboru protiepidemického

Přílohy

Výsledky administrativní kontroly proočkovanosti proti chřipce v populaci Karlovarského kraje v sezóně 2021/2022

Výsledky kontroly proočkovanosti proti chřipce a pneumokokovým nákazám u klientů umístěných v zařízeních sociálních služeb a léčebnách (LDN) v Karlovarském kraji